

אלף-בית של צפרים

מספרן של צפרי הארץ הזאת, למטותיהן ולמשפחותיהן, הוא 360, על פי קביעתו של עזריה אלון. ולמה בחר דווקא ב־24 מתוכן לצרכיו של ספר זה? על כך עונה המחבר עצמו, בהקדמה לספרו, תשובה "כמותית" אך לא עניינית: "רצינו ציפור לכל אות, היו לנו רק 24 אותיות". אין להאשים אותו על שהוסיף 2 אותיות לא"ב העברי (פ"א לא דגושה ושי"ן שמאלית) משום שבכך "הרוויח" שתי צפרים — וכל המרבה הרי זה משובח, במקרה זה. ומאחר שכל מבחר שסיבתו היחידה היא ההכרח בצמיצום יהיה בהכרח מבחר שרירותי, הרי שגם אותיות הא"ב הן הנמקה מתקבלת-על־הדעת למבחר כזה.

ההכרח לצמצם את היריעה פגע, מן־הסתם, בראש וראשונה במחבר עצמו, שהוא חובב־טבע נלהב הרוצה, יכול ויודע איך להבב את הטבע על אחרים. רשימותיו בעתונים ושיחותיו בראדיו הן דוגמה נאה לכשרון ה"מסירה" שלו, מזיגה של הסכון במלים עם גופך של עממיות, המוסיפה על הענין ואינה גורעת מן העיקר.

הפעם מכוננים דבריו לילדים, וגם כאן עומד לו כשרונו למסור את העיקר במלים מעטות וברורות ובשפה נקיה. במיוחד מצליח הוא למסור את "המיוחד" שבכל אחת מן הצפ"רים, פרט פיקנטי שאינו בא לקישוט בלבד, ושבוכותו תיחרת הצפור בזכרונו של הילד יותר מאשר בזכותם של ספרי־לימוד גדושי־ידע למיניהם. אין הספר מתימר להיות ספרי־לימוד, אך ודאי נכוון למשאלתו של כל ילד אם נאמר שראוי שיהיו ספרי־הלימוד כדוגמת ספר זה.

* עזריה אלון: אלף-בית של צפרים; צילור־מים מאת המחבר; הוצאת הקיבוץ המאוחד, תשכ"א; 50 עמ'.

** חנה שילוני־סלונים: אוקלי מלך החמור־רים; ציורים: שושנה הימן; ספרית פועלים, מרחביה, 1961; 115 עמ'.

הצילומים נעשו כולם (חוץ משלושה) בטבע או בפנית־החי, בידי האמונות של המחבר, מבלי שיודקק לפוחלצים. ואולי לא נגזים אם נאמר שגם הקוראים הצעירים לא יודקקו לפוחלצים לאחר שיקראו בספר זה, שיש בו כדי לגרות את נטיית הלב לצאת אל השדה. מסכימים אנו בלי היסוס עם דבריו של עזריה אלון: "אחרי שתכירו את הצפרים שבספר הזה, יהיה לכם יותר קל ויותר מעניין להכיר את שאר צפרי הארץ".

בהידור ובמתכנתו מזכיר הספר סדרה של ספרי־חיות מצולמים, מתוצרת צרפת, שעדיין לא ראינו דומה לה בטיב ובטעם, כמו גם בהתלהבותם של הילדים ממנה. ועוד מעלה אחת הראויה לציון: ספר זה אין לו כמעט מגבלות של גיל, מבחינת השפה, שהיא קלה וברורה, יוכל לקרא כל ילד בגיל הקריאה, והורים יוכלו לקרא באזני ילדיהם שעדיין לא הגיעו לגיל זה ולהינות ממנו בעצמם, אגב כך; ומבחינת עניינו והידורו לא ידחוהו גם בני־הגעורים, שלפם גם, בדרך־כלל, בספריים שנועדו לילדים.

אוקלי מלך החמורים

זהו קובץ סיפורים מחיי כפר, שבמרכזם עומדות חיות ובהמות־הבית, מסופרים כפרקי־זכרונות של ילד; סיפורים ללא יומרות שפשטותם שובת־לב, תענוג הוא להיכח, מפעם לפעם, שאין כל צורך "להמר ציא" עלילות מסובכות כדי שהסיפור יהיה מעניין, או "להרחיק את העדות" כדי למצוא כר נרחב לדמיון. חיי ילדים במושב, אפילו במסגרת המצומצמת כביכול של משק הר־ריהם, יש בהם ענין ומתח, קונפליקטים ורגשות מכל סולם־הגונים האפשרי. צריך רק לדעת איך לספר אותם. והנה, חנה שילוני־סלונים יודעת כיצד מספרים סיפור. היא מתארת את היומיום ודרך התיאור שלה תואמת את דרך החיים הללו, הטבועים בחותם של פשטות ומעשיות. אין כאן התחמקות מבעיות ואין פתרונות קלים ונור־חיים. הבעיות מוצגות בגילוי־לב והתשובות